Beste griffier,

Nog zes maanden tot de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026. Een periode waarin partijen actief de straat op gaan om de gunst van de kiezer te bemachtigen. Ook een periode waarin partijen van nature meer afstand van elkaar nemen en de inhoudelijke verschillen benadrukken. Het partijbelang krijgt steeds meer de overhand. Kortom, er staat een dynamische en drukke periode voor de deur.

Na de gemeenteraadsverkiezingen treedt er een periode aan waarin een nieuw politiek evenwicht wordt gezocht, met een (deels) nieuwe coalitie en een (deels) nieuwe oppositie. Nieuwe raadsleden doen hun intreden en vaak geldt dit ook voor een aantal bestuurders. Het nieuw verkozen gemeentebestuur is een feit.

Dit soort dynamische, drukke periodes kunnen voor onderlinge spanningen zorgen tussen partijen en gemeenten met ingrijpende consequenties voor de democratie. Daarom heeft Governance & Integrity een (avond)programma ontwikkeld voor de periode tot en met de gemeenteraadsverkiezingen.

Governance & Integrity is al bijna 30 jaar lang actief in Nederland. Wij ondersteunen en adviseren gemeenteraden en Colleges van Burgemeester en Wethouders op het gebied van integriteit. Deze training is voor gemeenten en Colleges van B&W die in een goede onderlinge verstandhouding – als raad, als College, maar ook als raad en College samen – de komende (campagne) maanden door willen komen. Zonder dat partijen elkaar beschadigen, de omgangsvormen (verder) verslechteren, raadsleden en bestuurders elkaar onterecht beschuldigen of op de persoon spelen en er bestuurlijk nog maar weinig tot niets wordt gerealiseerd.
Onderaan deze mail vindt u meer informatie over de training.

Deze mail willen wij ook gebruiken om ons vernieuwde programma-aanbod voor de politiek aan te kondigen. Dit programma is voor gemeentebesturen die willen blijven werken aan het versterken van de politieke integriteit. Binnenkort ontvangt u van ons twee digitale folders met daarin:

- Een herziend aanbod voor Colleges van Burgemeesters en Wethouders en haar afzonderlijke leden

- Een vernieuwd introductieprogramma voor gemeenteraden met:
    - Een avond over wat het betekent om volksvertegenwoordiger te zijn binnen een democratisch bestel, maar ook wat het betekent om raadslid te zijn in de gemeente Helmond, Utrecht, Aalsmeer, Gulpen en Heerenveen;
    - Een avond over de gedragscode, het zorgvuldig opvolgen van integriteitsmeldingen en omgangsvormen;
    - Een avond over het versterken van de politieke besluitvorming met behulp van morele oordeelsvorming.

- Een verdiepingsprogramma voor gemeenteraden als Colleges met aandacht voor:
    - Het werken aan beginselen van behoorlijke vertegenwoordiging (raad);
    - Het werken aan beginselen van behoorlijk bestuur (College);
    - Het updaten van de gedragscode waar het gaat om omgangsvormen en interpersoonlijke schendingen;
    - Belangenverstrengeling en de schijn van belangenverstrengeling.

Training in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen

In de aanloop naar gemeenteraadsverkiezingen nemen partijen van nature meer afstand, worden politiek inhoudelijke verschillen uitvergroot, neemt het partijbelang toe en wordt er gestreden om de gunst van de kiezer. Door sociale media, en de toegenomen polarisatie in Nederland en daarbuiten, is het risico aanwezig dat partijen elkaar beschadigen, en daarmee ook het aanzien van de politiek als geheel. Dit doet het vertrouwen in de (lokale) politiek verder afnemen en draagt bij aan de ondermijning van de democratie.

Om deze ondermijning tegen te gaan, is het noodzakelijk dat politici ‘goede’ campagnes voeren en integer blijven handelen. Er is sprake van een ‘goede’ campagne als het vertrouwen in de lokale politiek toeneemt en burgers goed zijn geïnformeerdheid over de uitdagingen en de (verschillende) oplossingen die partijen daarvoor zien.

Door met raadsleden en collegeleden samen te onderzoeken wat een ‘goede’ campagne is, wordt duidelijk wat de politieke rechten van burgers zijn in relatie tot een verkiezingscampagne en welke verplichtingen hieruit volgen voor individuele politieke ambtsdragers, partijen en voor het gemeentebestuur in zijn geheel.

Duidelijk wordt ook dat deze verplichtingen niet alleen gelden voor de periode waarin er actief campagne wordt gevoerd, maar voor de hele periode tot aan de gemeenteraadsverkiezingen (en daarna). Denk bijvoorbeeld aan de verplichting om de waarheid te vertellen en deze niet te verdraaien. Niet ten opzichte van jezelf, niet in relatie tot anderen, noch over elkaars plannen, programma of opvattingen.
Burgers hebben er recht op dat zij goed geïnformeerd kunnen stemmen; dat zij geïnformeerd worden over de uitdagingen die op de gemeente afkomen, en over de overeenkomsten en verschillen die er tussen partijen bestaan, in hun aanpak daarvan.

De burger heeft ook recht op politieke vertegenwoordiging die de fundamenten van de democratie in stand houdt en versterkt. Dit vraagt van politieke ambtsdragers dat ze elkaar erkennen in het ambt van volksvertegenwoordiger of bestuurder. Op de man of vrouw spelen of elkaar onterecht beschuldigen past hier niet bij. Deze en andere lessen over ‘goed’ campagnevoeren en integriteit behandelen wij aan de hand van een aantal programmadelen:

Aan de hand van een simulatie – een fictieve campagnecasus – gaat de groep plenair, maar ook in subgroepen met elkaar in gesprek over wat een goede campagne is.

- Deel 1: *Start simulatie:* De groep wordt in subgroepen opgedeeld. De trainer geeft de subgroepen stapsgewijs steeds wat meer informatie over de casus en stelt daarbij steeds de vraag: wat zou je met deze informatie doen in de campagne?
- Deel 2: *Plenair terugkoppelen:* De subgroepen komen plenair bijeen. De trainer behandelt wat er in de subgroepen aan bod is gekomen en onderzoekt met de groep wat daarvan niet in orde is: welke politieke rechten van burgers worden in dat geval geschonden?
- Deel 3: *Hoe moet het dan wel?* Onder leiding van de trainer wordt de groep uitgedaagd om na te denken hoe het dan wel moet. Wanneer is er sprake van een goede campagne en wordt het schenden van politieke rechten voorkomen?
- Deel 4: *Wat is de winst van een goede campagne?* De trainer licht tot slot toe wat een goede campagne oplevert: minder schade in de verhoudingen en daardoor betere onderlinge verhoudingen, meer mogelijkheden qua coalitievorming, een toename van het vertrouwen in de (lokale) politiek en een versterking van de democratische fundamenten.

Heeft u nu al interesse of wilt u al meer informatie, dan kunt u contact opnemen met Monique Wijlhuizen (m.wijlhuizen@gi-nederland.com of tel. 06-20389413).

Met vriendelijke groet,

Sylvia Blackson
Secretariaat G&I International en G&I Nederland

t: 020 800 6120
e: secretariaat@gi-nederland.com | w: www.gi-nederland.com
Bereikbaar van dinsdag t/m vrijdag van 09.00-14.00
a: Radarweg 29, 1043 NX Amsterdam

GOVERNANCE & INTEGRITY NEDERLAND